

Կ Ա Ր Գ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒԻ ԹՎԱՆՇԱՆԱՅԻՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿԻ
(ԹՎԱՆՇԱՆԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ) ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳՄԱՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգով կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության գրադարանային հավաքածուի բաղկացուցիչ մաս կազմող հայաստառ գրադարանային հավաքածուների թվանշանային տարբերակի (այսուհետ՝ թվանշանային գրադարան) կազմակերպման և համակարգման հետ կապված հարաբերությունները:

2. Թվանշանային գրադարանի ստեղծման հիմնական նպատակը Հայաստանի Հանրապետության գրավոր ժառանգության մաս կազմող հայաստառ, ինչպես նաև Հայաստանի ու հայերի վերաբերյալ (այսուհետ՝ հայագիտական) համակարգված տեղեկությոց օգտվելու հնարավորության ապահովումն է:

3. Հայաստանի ազգային գրադարանը կազմակերպում և համակարգում է թվանշանային գրադարանի ստեղծման աշխատանքները:

4. Թվանշանային գրադարանի գործունեությունը ներառում է տեղեկույթի հավաքումը, մշակումը, միասնական ձևաչափին համապատասխանեցումը և սույն կարգով ու այլ իրավական ակտերով սահմանված նպատակներով շրջանառության մեջ դնելը:

5. Թվանշանային գրադարանը կազմվում է հրապարակման ենթակա գրադարանային փաստաթղթի բովանդակության թվայնացված պատճենից և մատենագիտական գրացուցակից (մետա տվյալներ):

6. Թվանշանային գրադարանն ստեղծվում է՝ պահպանելով «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը:

II. ՍՈՒՅՆ ԿԱՐԳՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ՀԻՄՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

7. Սույն կարգում օգտագործված են հետևյալ հիմնական հասկացությունները՝

1) թվանշանային գրադարան՝ համապատասխան ծառայություններով հագեցված այնպիսի տվյալների կառավարելի հավաքածու, որը պահվում է թվային ձևաչափով և մատչելի է համակարգչային ցանցի օգնությամբ.

2) թվանշանային գրադարանի սրբերծում՝ բազմափուլ գործընթաց, որը ներառում է համապատասխան սարքաշարերի ու ծրագրաշարերի ձեռքբերումն ու տեղակայումը ծրագրատեխնիկական միջավայր, ինչպես նաև հայագիտության վերաբերյալ տեղեկություն տիրապետող և տրամադրող անձանցից (իրավաբանական և ֆիզիկական) այդ տեղեկության ստացման ու նյութերի շուրջօրյա հասանելիության և դրանց ավտոմատ արխիվացման հնարավորության ապահովումը.

3) թվանշանային գրադարանի պաշարներ՝ գրադարաններում հավաքված՝ հայատառ, Հայաստանի և հայերի մասին փաստաթղթերի ամբողջություն.

4) **օգտատերեր**՝ թվանշանային գրադարանի ծառայություններից օգտվող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ:

III. ԹՎԱՆՇԱՆԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

8. Թվանշանային գրադարանի ձևավորման առաջնահերթություններն են՝

1) գրավոր հուշարձանները.

2) փորձաքննությամբ արժևորված փաստաթղթերը.

3) պարտադիր օրինակները, որոնք ունեն առանձնահատուկ պատմական, գիտական, մշակութային նշանակություն.

4) հայագիտական գրադարանային փաստաթղթերը:

9. Գրադարանային փաստաթղթի թվանշանային տարբերակն ստեղծվում է երկու օրինակից.

1) «Մայր օրինակ»՝ փաստաթղթի բարձր որակի պատկեր, որը նախատեսված է երկարաժամկետ պահպանության և որակյալ տպագրության համար.

2) «Աշխատանքային օրինակ»՝ փաստաթղթի ցածր որակի պատկեր՝ համացանցում դիտելու համար:

10. Թվանշանային գրադարանի պաշարները ձևավորվում են՝

1) ազգային գրադարանային հավաքածուից.

2) իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից թվայնացված և Հայաստանի ազգային գրադարանին անհատույց տրամադրված թվային պատճեններից.

3) Հայաստանի ազգային գրադարանի կողմից գնմամբ ձեռք բերված թվային պատճեններից.

4) Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարության (այսուհետ՝ նախարարություն) համաձայնությամբ թվային պատճենների փոխանակությունից:

11. Սույն կարգի 10-րդ կետի 4-րդ ենթակետի իրականացման համար թվանշանային գրադարանի պաշարներ ունեցող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք նախարարություն են ներկայացնում փոխանակման ենթակա թվանշանային գրադարանի պաշարների մասին տեղեկույթ: Այն 5-օրյա ժամկետով ուղարկվում է Հայաստանի ազգային գրադարան՝ տեղեկույթի համարժեքության և սույն կարգի 2-րդ կետի պահանջներին համապատասխանության հարցի քննարկման նպատակով: Հայաստանի ազգային գրադարանը տալիս է եզրակացություն ներկայացված տեղեկույթի փոխանակության համարժեքության կամ անհամարժեքության մասին: Ներկայացված եզրակացության հիման վրա նախարարությունը տալիս է համաձայնություն կամ մերժում է թվային պատճենների փոխանակությունը: Համաձայնության առկայության

դեպքում Հայաստանի ազգային գրադարանը ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ կնքում է պայմանագիր թվային պատճենների փոխանակության մասին:

12. Թվանշանային գրադարանը գործում է շուրջօրյա՝ ապահովելով պահպանվող տեղեկույթի անվտանգությունն ու օգտատերերի հետ անխափան կապը:

IV. ԹՎԱՆՇԱՆԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄԸ

13. Թվանշանային գրադարանն ապահովում է հայատառ և հայագիտական թվայնացված օրինակի օգտագործումը՝ ինչպես գրադարանում, այնպես էլ՝ առցանց:

14. Հայատառ և հայագիտական գրադարանային փաստաթղթերի մատենագիտական գրացուցակը (մետա տվյալներ) օգտատերերին տրամադրվում է ազատ դիտման կարգավիճակով:

15. Թվանշանային գրադարանի առկա պատճեններն օգտատերերին տրամադրվում են ազատ դիտման կարգավիճակով (անվճար)՝ ներբեռնելու և պատճենելու հնարավորությամբ՝ բացառությամբ «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի:

16. «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հիման վրա տրամադրվող թվանշանային գրադարանի առկա պատճեններից ներբեռնելու և պատճենելու հնարավորությունը տրամադրվում է պայմանագրային հիմունքներով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Դ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ